

Άρις Γεωργίου εναλλάξ

Γιώργος Χ. Παπαδόπουλος

(Διεθνής έκθεση βιβλίου/ περιοδικό 'Έντευκτήριο' τ.125)

Το βιβλίο του Άρι Γεωργίου με τίτλο 'εντός, εκτός και επί τα αυτά' και δηλωτικό υπότιτλο 'Φωτοπαρακείμενα-Η συνέχεια', αφού αυτό το βιβλίο ακολουθεί τη φτιαξιά και τα χούγια ενός προηγούμενου παρόμοιου, ανήκει σε εκείνα τα εκδοτικά εγχειρήματα στα οποία ένας συγγραφέας και ένας φωτογράφος συνεργάζονται, αλληλο-συμπληρώνονται, και ενίοτε αλληλο-υπονομεύονται, με την προσδοκία να διευρύνουν το προσωπικό τους αποτύπωμα, εντός τους και εκτός τους.

Μόνο που στην προκείμενη περίπτωση, φωτογράφος, συγγραφέας και αποτύπωμα ταυτίζονται, και γι'αυτό, ο μαθηματικός υπαινιγμός του τίτλου, *εντός, εκτός και επί τα αυτά*, ενώ επιθυμεί να μας προετοιμάσει για την ξενάγηση *εντός* της Θεσσαλονίκης, *εκτός* της Ελλάδας και *επί τα αυτά* ζητήματα μνήμης, θυμικού, ερωτηματικών και βεβαιοτήτων που τον απασχολούν πάλι, την ίδια στιγμή αποκαλύπτει και την ισόποση συμβολή πολλών επιμέρους ιδιοτήτων και δεξιοτήτων στη συγκρότηση της πολύμορφης ιδιοπροσωπίας του Άρι Γεωργίου.

Θυμίζω ότι ο αεικίνητος Γεωργίου δηλώνει μάχιμος φωτογράφος πριν από τη λήψη του πτυχίου Αρχιτεκτονικής, αλλά και μετά το πέρας της ευδόκιμης επαγγελματικής πορείας του ως Αρχιτέκτονας, (γεγονός που πιστοποιούν όχι μόνο οι αλλεπάλληλες σχετικές εκθέσεις και εκδόσεις βιβλίων του, αλλά και οι καινοτόμες πρωτοβουλίες του και η ανάληψη ευθύνης οργάνωσης και ανάδειξης της φωτογραφικής τέχνης στη χώρα μας), είναι όμως και αποδεδειγμένα άξιος και παραγωγικός εικαστικός καλλιτέχνης και συγγραφέας, και κατά περίπτωση συνεργάτης ραδιοφώνου και αμέτρητων συν-δημιουργών σε θέματα τέχνης, εν τέλει ένας ευαίσθητος φάρος αισθητικής, μνήμης και αλλαγών του καιρού. Λέει ο Γεωργίου:

«Η αρχιτεκτονική, η ζωγραφική, η φωτογραφία, οι γραφικές τέχνες, ο λόγος, υπήρξαν γλώσσες όλες τους στις οποίες κατέφυγα για να επιλύσω ζητήματα τρίτων δια των μεν, ζητήματα εμού του ιδίου δια των δε. Τα λεξιλόγια μιας εκάστης εκ των γλωσσών αυτών απέραντα. Μικρό τους μόνον μέρος είχα τη δυνατότητα να ενεργοποιώ κάθε φορά που για 'Χ' ή 'Ψ' λόγους είχα την

ανάγκη-και το δικαίωμα- να τα επικαλεστώ και να τα επιστρατεύσω. Ως «τεχνίτης» πρώτα και κύρια, το αν και κατά πόσο και ως «καλλιτέχνης» είναι υπόθεση εκτίμησης τρίτων και της Ιστορίας.»

Ενδίδω εδώ στον πειρασμό του συνειρμού για να θυμίσω δύο στιχάκια που γράφτηκαν για τον Άρι Γεωργίου από έναν σχετικά όψιμο συνεργάτη του με αφορμή ένα σκίτσο του Άρι με θέμα ένα υπερμέγεθες σώμα:

Άρις Lachaise

Γεννήθηκε αργά·

Εκεί που έφτανε μόνο

η φαντασία των εργολάβων

και η ευεξήγητη υστεροφημία

του Αϊ Δημήτρη και του Κεμάλ.

Ακροπατώντας ανάμεσα

σε χίμαιρες ώρες

και μεγεθυμένα είδωλα,

γεννούσε εν αγνοία του

το σώμα διαρκώς.

Στο 'εντός, εκτός και επί τα αυτά' ο Γεωργίου συγγραφέας προσεταιρίζεται τον Γεωργίου φωτογράφο, ή αντιστρόφως, και επιχειρεί να συνθέσει και να εκφράσει μία υποκειμενική ολότητα (συγγραφέα, φωτογράφο, αρχιτέκτονα, ζωγράφο, ενεργό πολίτη, και ταγμένο φίλο των ανθρώπων και της αλήθειας του) προκειμένου να αυτοβιογραφηθεί, ίσως και να εξομολογηθεί. Να εκθέσει, έμπλεος συγκίνησης, το σώμα του (σάρκα και πνεύμα) στη διαχρονία της προσωπικής του περιπλάνησης σε τόπους, χρόνους, ιδέες, μουσικές, ιδεολογίες, συμπεριφορές και πρόσωπα. Και για να προβεί στο συνειδητό ή όχι εγχείρημα και πολύσημο προσωπικό διάβημά του, να γίνει δηλαδή δημιουργικά πειστικός με τον τρόπο που του επιβάλλει η αισθητική του, η καλλιέργειά του και το διαρκώς αναγεννώμενο σώμα του,

χρησιμοποιεί ό,τι κουβαλάει πάντα μαζί του: την ευαισθησία του και την φωτογραφική μηχανή του. Τα εργαλεία, δηλαδή, με τα οποία αναζητά και εκθέτει μονίμως όψεις, λόγους και συνέπειες πραγμάτων γύρω μας.

Με πρόσχημα ή κατάληξη τη φωτογραφία, της οποίας η πεμπτουσία κατά Άρι Γεωργίου είναι να μας ‘παρασύρει’ και να μας ‘μεταφέρει’, ο αυτοβιογραφούμενος/‘μεταφερόμενος’ Γεωργίου μας ‘μεταφέρει’ στον ‘Φωτεινό’ του ‘Θάλαμο’, εκεί που, παλινδρομώντας σε τόπους (τεσσάρων ηπειρών) και σε χρόνους (περίπου 67), εκθέτει δίπλα-δίπλα και προς δημόσια θέα, κρίση, επίκριση, υπογράμμιση και σχολιασμό τα χρόνια του, τα κιλά του, τις (κάποτε αναθεωρημένες) απόψεις του, την τυχαία ή σωρευμένη συγκίνηση του βίου. Με τις σελίδες του βιβλίου κατάστικτες από ευαίσθητα στίγματα και ρωγμές (puncti), τα φωτογραφικά και γλωσσικά κείμενά του Άρι Γεωργίου δοκιμάζουν στιγμιαία αλλά και επίμονα, εαυτόν και αλλήλους, με ένα τρόπο που θυμίζει την ανακυκλούμενη ελευθερία της αγαπημένης του τζαζ μουσικής, του σουίγκ. *«Επιδίδομαι»* λέει ο Άρις Γεωργίου, *«στο εν λόγω άθλημα για αρκετά χρόνια. Συλλέγω φάσεις, συλλέγω φάτσες. Πάνω από όλα συλλέγω στιγμές που, κοκκαλωμένες ως απειροστά χρόνου στην αργυρούχα επάλειψη του φιλμ, είναι ικανές, αντίθετα, να ηχούν στα αυτιά μου επ’ άπειρον.»*

Παρόλα αυτά, όπως εξομολογείται ο πολύπειρος και πολύ οργανωτικός Άρις Γεωργίου, αγνοεί την κινούσα δύναμη κάθε στιγμής της μακράς διαδικασίας φωτογράφισης, αρχειοθέτησης και ανάδειξης των εικόνων:

«Τέσσερα χρόνια μετά διατρέχω νοχελικά το άλμπουμ που προέκυψε από την επιλογή περίπου 250 εικόνων από την επίσκεψη στην Κίνα τον Νοέμβριο του 2017. Τις είχα διατάξει κατά ενότητες που ανήγαγαν σε ιδεολογήματα κοινών παραπομπών, συχνά προκαταλήψεων. Μισοκλείνω τα μάτια, ακουμπώ πίσω μου στην πλάτη της πολυθρόνας, αναλογίζομαι ποιός να ‘ναι ο μηχανισμός που οδηγεί τις επιλογές της ταξινόμησης στο επίπεδο της διαλογής αυτού του μεγάλου αριθμού φωτογραφιών, αλλά και πριν από αυτό το στάδιο του editing, στο στάδιο αυτών καθ αυτών των λήψεων, δηλαδή στο στάδιο της in situ πρόσληψης. Πώς κοιτώ αυτή τη χώρα που επισκέπτομαι πρώτη φορά, πώς υποδέχεται το μάτι μου την εικόνα της, πώς με υποδέχεται εκείνη ως θεατή της και αναγνώστη της; Πώς επιτελείται κάθε φορά η σάρωση της περιμέτρου στις οποίας το κέντρο τοποθετείται η όρασή μου, σε ποιο νοητικό πλαίσιο σκαλώνει η ανάγνωση και εντέλλεται η οπτική απομνημόνευση; Ποια είναι, αν υπάρχει, η αρχετυπική έννοια που ‘διοικεί’ συνειδητά ή υποσυνείδητα τη στάθμιση της σημασίας των προσλαμβανουσών ως δυνητικά απογράψιμων εικόνων;»

Άραγε, πόσοι μεταπτυχιακοί μου φοιτητές στις Νευροεπιστήμες θα διακινδύνευαν, μετά την ολοκλήρωση ενός εξαμηνιαίου κύκλου μαθημάτων, μία απάντηση στα ‘απλοϊκά’ ερωτήματα του Γεωργίου;

Αλλά για να μη νομίσει κανείς ότι ο Άρις Γεωργίου εξομολογείται μόνο περιτέχνως αυτά που μπορεί, βουστροφηδόν κινούμενα, να υπογραμμίσουν έτι περαιτέρω την καλλιτεχνική και κοινωνική του αξιοσύνη, αυτοβιογραφείται, χωρίς σεμνοτυφία και ετεροχρονισμένο photoshop, λέγοντας:

«Δεν βρέθηκα στις τάξεις των ‘πολιτικοποιημένων’ ποτέ, μία αταβιστικού τύπου αναστολή με κρατούσε στα μετόπισθεν χωρίς αυτό να σημαίνει πως δεν ανέπτυξα συμπάθειες προς του ‘προοδευτικούς’ χώρους και αντιπάθεια για τους συντηρητικούς. Όχι βέβαια χωρίς επιρροές, τουναντίον.»

Η ‘παραπαίουσα’, όμως όπως λέει ο ίδιος, ‘ιδεολογία’ του μπορεί να μένει έκθετη στην κυρίαρχη αγωνιστική, αφελή η ιδιοτελή ριζοσπαστικότητα της ελληνικής πολιτικής και πεζοδρομιακής σκηνης, αλλά παραμένει αγρυπνώσα και εκφραστικώς αξιοπρόσεκτη. Ιδού ένα μικρό δείγμα της ποιητικής ποιότητας της ματιάς και του λόγου του:

Μπακλαβάς από μπετόν

«Υποκάτωθεν, αόρατο επίκεντρο η Ροτόντα. Δύο φεύγουσες συγκλίνουσες σκληρές μαχαιριές στον μπακλαβά από μπετόν και αυθαιρεσίες, η Ολύμπου και η Αγίου Δημητρίου. Λίγο πιο πάνω η Κασσάνδρου, στραβή διαγωνίως η Ιασωνίδου, στο βάθος βορειοδυτικά, αλλότριο ζεύγος εμφυτευμάτων, τα δωδεκαόροφα. Ζουμ στα μπαλκόνια, τις ταράτσες, τις κεραίες, τα τζαμλίκια, τα σόκορα, τις εσοχές, τα αλουμίνια, τους σοβάδες, τα κάγκελα, τα καλώδια. Διαστρωμάτωση αντιπαροχής. Κουτιά της ανοικοδόμησης. Πιο κάτω τα αυτοκίνητα. Όλα τους κλωβοί του Faraday. Μέσα τους εμείς, όλο και περισσότεροι, όλο και πλουσιότεροι, όλο και φτωχότεροι. Όλο και νεότεροι, όλο και γεροντότεροι. Περιαστικοί εντούτοις, προσωρινοί. Μόνιμος, αμετακίνητος, μνημειώδης, ο μπακλαβάς από μπετόν και αυθαιρεσίες.»

Έχοντας λοιπόν, όπως λέει ο ίδιος ο Γεωργίου, υιοθετήσει εξ ενστίκτου, ‘ως πλατφόρμα ιδεολογικής και μεθοδολογικής στήριξης τη Τζαζ’, δεν διστάζει να κρίνει και να επικρίνει πολλαπλώς και επωνύμως, δημάρχους, μεσουρανούντες τοπικούς αρχηγίσκους της επαρχιακής μας συμπρωτεύουσας ή τα μεγεθυμένα είδωλα τους στην κεντρική πολιτική σκηνή, ακόμη και τον ίδιο του τον εαυτό, όταν για παράδειγμα σήμερα αναγνωρίζει πόσο απερίσκεπτα υποστήριξε η νεότητα του την ασχήμια των πανταχού παρόντων γκράφιτι.

Και αν η μαχητική του ευαισθησία του επιτρέπει να τα βάζει με φαινομενικά ισχυρούς και φαινομενικά ανίσχυρους, ή με φαινομενικά νέους αλλά ουσιαστικά παλιούς, η αναστοχαστική δύναμη της εν εγρηγόρσει συνείδησης και ευαισθησίας του του επιτρέπει να μας χαρίζει μαγικές περιγραφές της προ εβδομηκονταετίας ακούσιας τροχήλατης βόλτας με το βρεφικό του καροτσάκι του *‘στην πιο όμορφη παραλία των Βαλκανίων’*, *‘η να μας ταξιδεύει υποθέτοντας την πορεία του βλέμματος και το συναίσθημα φωτογραφούμενων αγνώστων ή της αγαπημένης μαμάς του, ή να απασφαλίζει τη συγκινησιακή χορδή του που πάλλεται στη μνήμη άξιων δασκάλων και περιούσιων φίλων.*

Χαϊδεύοντας με το βλέμμα του εν τέλει ο Γεωργίου το ανάγλυφο πρόσωπο του χρόνου και του κόσμου, αποτυπώνει σε φιλμ και σε σελίδες τη σημασία και την ιερότητα της συνκίνησης, το δίπολο *παρόρμηση και προγραμματισμός, αυτοσχεδιασμός και σχεδιασμός.* Διατρέχει τις γειτονιές στις οποίες συχνάζει το επίμονο, *«οι παρεμπόπτουσες ή χλιαρές πτωχώσεις της λίμνης των μετριοτήτων»* όπως λέει, αλλά και το απροσδόκητο, το εξαιρετικό, και επιχειρεί να προσεγγίσει, αλλά όχι να σφετεριστεί ή να παραγκωνίσει, το αψηλάφητο του προσωπικού και του δημόσιου φαντασιακού, εκεί που παίζει κρυφτό καθημερινά η εμπράγματη αιτία των καλώς και κακώς κειμένων της συγκίνησής μας. Και γι’ αυτό, ο λόγος και η φωτογραφία του, η μαχητική ευαισθησία του, τίθενται στην υπηρεσία, γίνονται κτήμα, της Τέχνης και της Πολιτικής που έχουμε ανάγκη.